

TRENTA ANYS DE PRECIPITACIONS A FLIX (1955-1984) (1)

*Marià Hierro i Castarlenas
Ramon Sabaté i Guasch*

I. Introducció

Les terres de l'Ebre, en general, i la zona de Flix en concret, es poden considerar com a privilegiades quant a recursos hidràulics, respecte a la resta de les comarques catalanes. Aquest fet és degut, però, únicament i exclusiva a la presència del cabalós riu Ebre, ja que aquesta zona es pot considerar com una de les més àrides de Catalunya pel seu balanç hídric clarament deficitari.

Es clar que un dels factors essencials per al desenvolupament de l'agricultura és l'aigua, i aquesta es pot dur cap a les explotacions (regadiu), per la qual cosa es necessita una considerable inversió, o bé l'agricultura depèn directament de les precipitacions que es registren a la zona i que condicionen el tipus d'espècies vegetals més adients al règim pluviomètric.

La necessitat de conèixer els recursos hídrics provinents de les precipitacions dels municipis de Flix, Ascó i Riba-roja principalment, ens ha portat a realitzar aquesta anàlisi de la pluviometria de l'estació de Flix, considerant que és un element del clima d'indubtable importància.

La quantitat d'aigua caiguda depèn dels següents factors: naturalesa de les masses d'aire, posició dels centres d'acció, intensitat i trajectòria dels mecanismes ciclònics i configuració del territori. Tots, a excepció de l'últim, són variables, experimentant en ocasions bruscs canvis derivats de la nostra posició, en la banda de contacte de les àrees de circulació temperada i subtropical.

Aquesta posició i les oscil·lacions que experimenta el sentit de la circulació regional donen a la zona un règim pluviomètric que pot qualificar-se d'irregular.

L'objectiu d'aquesta anàlisi de la pluviositat d'una sèrie de trenta anys, permet observar, però, unes tendències, així com servir de base per a establir comparacions i aportar dades fonamentals per a futurs estudis de climatologia aplicada.

Visió general del clima de Flix

II. El relleu

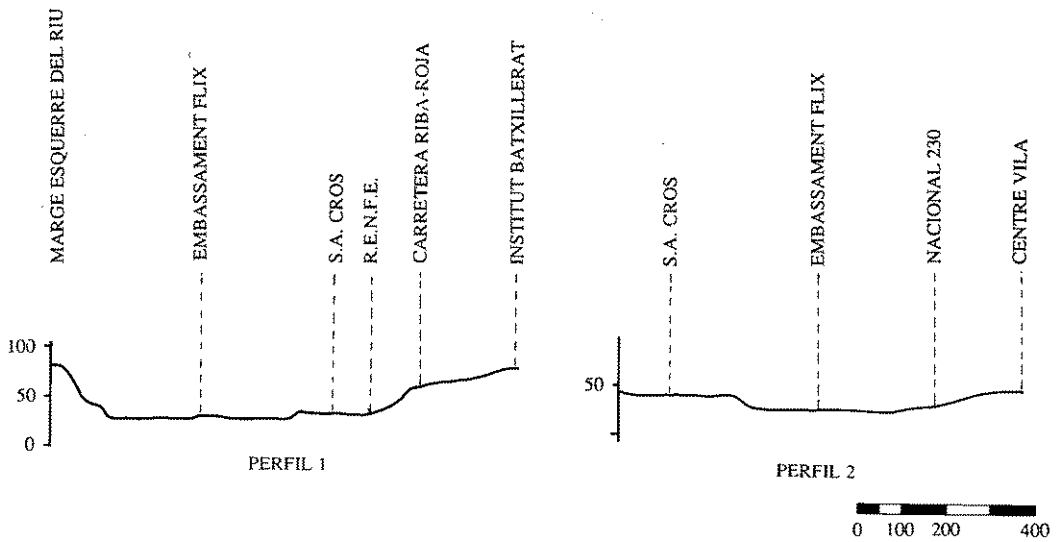
Flix es troba situat en plena depressió de l'Ebre, separat de la costa per una estribació de la Serralada Pre-Litoral i, per tant, aïllat físicament del món mediterrani, a l'angle NW de la província de Tarragona a un $41^{\circ} 13' 51''$ de la latitud nord i a $4^{\circ} 13' 15''$ de la longitud sobre el meridià de Madrid. El terme municipal ocupa una superfície de quasi 117 Km^2 , té una forma quasi circular amb un acuradíssim sortint en estreta franja al NE seguint la Vall de la Cana.

Limita al nord amb els termes municipals de Maials, Llardecans, Granadella, Bovera i la Pobla de la Granadella, tots de la província de Lleida. Al sub amb Vinebre i Ascó. A l'oest amb Riba-roja i la Fatarella. I a l'est amb la Palma d'Ebre, la Bisbal de Falset i Margalef, tots de les comarques tarragonines.

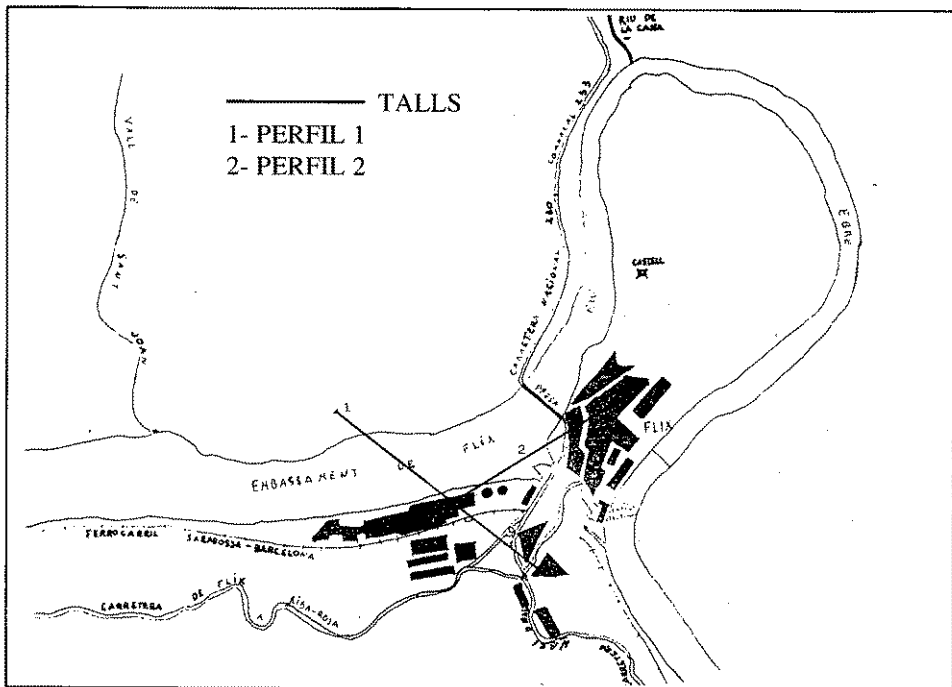
Observant el mapa topogràfic full número 444 escala 1:50.000 del "Instituto Geográfico y Catastral" ens adonem que l'accident geogràfic més important que es veu al primer cop d'ull és el riu Ebre, el qual travessa el terme municipal dividint-lo en dues parts. Entra per l'oest, i després de formar un meandre quasi estrangulat en forma de ferradura, d'uns 5 Km. de longitud, surt pel sud-est quan ha recorregut 12,5 Km. També cal destacar l'existència de dos grans torrents: La Vall de Sant Joan i el Riu de la Cana, tots dos al marge esquerre, lloc per on dispositen al riu les poques aigües d'escorriment durant els pocs dies de pluja. També queden al marge esquerre les estribacions de la Serra de la Granadella i la Serra de la Llena, així com tot un seguit de vallades d'origen torrencial que peculiaritzen el paisatge.

En el seu marge dret trobem la Serra de la Fatarella, amb el seu punt més alt al Montserrat, amb 545 mts., i les seves estribacions amb els Monredons. En aquest marge també apareixen vallades d'origen torrencial que remen cap a l'Ebre: Barranc del MosseHó, La Vall de la Sabata, etc.

PERFILS TOPOGRÀFICS

SITUACIÓ DELS TALLS TOPOGRÀFICS

III. El clima

Flix està en plena depressió de l'Ebre, al marge dret del riu; ocupa una zona de poca altitud en forma de caldera deprimida, oberta per on entra l'Ebre a Faió i per on surt, al Pas de l'Ase. Es troba relativament prop del mar, aïllat, però, de la seva acció termoreguladora per la Serralada Prelitoral i afectat pels vents secs que provenen de l'interior. En latitud ocupa una zona bastant meridional dins de Catalunya.

Podem deduir, llavors, que el clima de Flix tindrà un caire acontinentalitzat, amb hiverns freds i calorosos estius, la qual cosa, unida al règim de precipitacions que es caracteritza per un dels més secs de Catalunya, ens dóna com a resultat l'aparició d'una estació seca (l'estiu) que dóna un to d'aridesa al conjunt climàtic de Flix (figura 1).

Tenim dades des de l'any 1951 fins avui dia, de les quals hem fet una abstracció que ens mostrarà les característiques climàtiques generals de Flix.

Així, podem dir, respecte a les precipitacions, que ja estudiarem més àmpliament, que la mitjana anual és de 366,7 mm. Els mesos de setembre i octubre són els que registren el màxim pluviomètric i, per tant, serà la tardor l'estació on hi ha més precipitacions, seguida de la primavera, mentre que als mesos de l'hivern i sobretot als de l'estiu s'enregistren els mínims de pluviositat. Les irregularitats tant mensuals, estacionals, com anuals són molt notables, fins al punt que a Flix s'han produït pluges des de 180 mm. fins a més de 600 anuals.

La mitjana anual d'humitat relativa és de 71%, amb un màxim de més del 80% al mes de març i un mínim del 58% al juliol (mes central de l'estiu).

Respecte a l'estat del cel, es compten 82 dies a l'any amb el cel ennuvolat, 45 amb el cel tapat i 238 amb el cel clar. Les freqüències de l'estat del cel al llarg de l'any en un període de 30 anys són les següents: al gener és quan hi ha més dies amb el cel tapat (6,5), al novembre és quan hi ha més dies ennuvolats (8,3), i al juliol i agost trobem el màxim de dies amb el cel clar (24 i 24,3, respectivament).

La temperatura mitjana anual és de 16°C, que va des dels 7°C de gener fins als 26,1 que es donen al juliol, la qual cosa representa una amplitud tèrmica de 19,1°C. La temperatura mitjana mensual de les màximes varia des d'11,9°C al gener fins als 32,6 del juliol, amb una amplitud tèrmica de 20,5°C i una mitjana anual de 22°C. La temperatura mitjana mensual de les mínimes, amb una amplitud de 17,3°C, va dels 1,9°C que es donen al gener, fins als 19,2°C del juliol, amb una mitjana anual de 9,6°C. La màxima absoluta s'apropa als 40°C, tant al juliol com a l'agost, mentre que la mínima

absoluta és de $-4,3^{\circ}\text{C}$ al gener (quadre 1).

Finalment, al·ludirem breument als vents, afirmant que hi ha un predomini clar dels dies de calma atmosfèrica. Al matí, generalment predominen els vents de component oest, per passar a ser els vents de component sud els majoritaris a la tarda. També cal destacar la mínima importància dels vents de component est o nord, així com un increment del nombre de dies de vents a la primavera i a la tardor respecte al hivern i estiu, per motius de dinàmica atmosfèrica.

ESTACIÓ 1.360 FLIX - ANY 1.955-1.984 - QUADRE 1

TEMPERATURES													
	G	F	M	A	M	J	Jl	A	S	O	N	D	Any
Mitjana	7,0	8,6	11,4	14,6	18,1	22,8	26,1	25,7	22,6	16,9	10,8	7,4	16,0
Mitjana màxima	11,9	14,8	17,8	20,7	24,6	28,9	32,6	32,0	28,6	22,7	16,2	12,1	22,0
Mitjana mínima	1,9	2,9	4,7	7,8	11,9	15,7	19,2	18,9	13,6	10,7	5,3	2,9	9,6
Màxima absoluta	19,0	20,8	24,8	28,5	32,2	36,0	39,2	37,5	34,9	28,7	23,1	18,4	28,6
Mínima absoluta	-4,3	-3,1	-1,4	2,5	6,6	10,7	14,3	14,1	9,6	3,9	-1,2	-3,5	4,0
TOTAL	23,0	17,3	26,7	29,4	45,7	27,2	7,5	21,5	46,6	48,5	39,7	32,4	366,7

DIAGRAMA OMBROTÈRMIC DE GAUSSEN

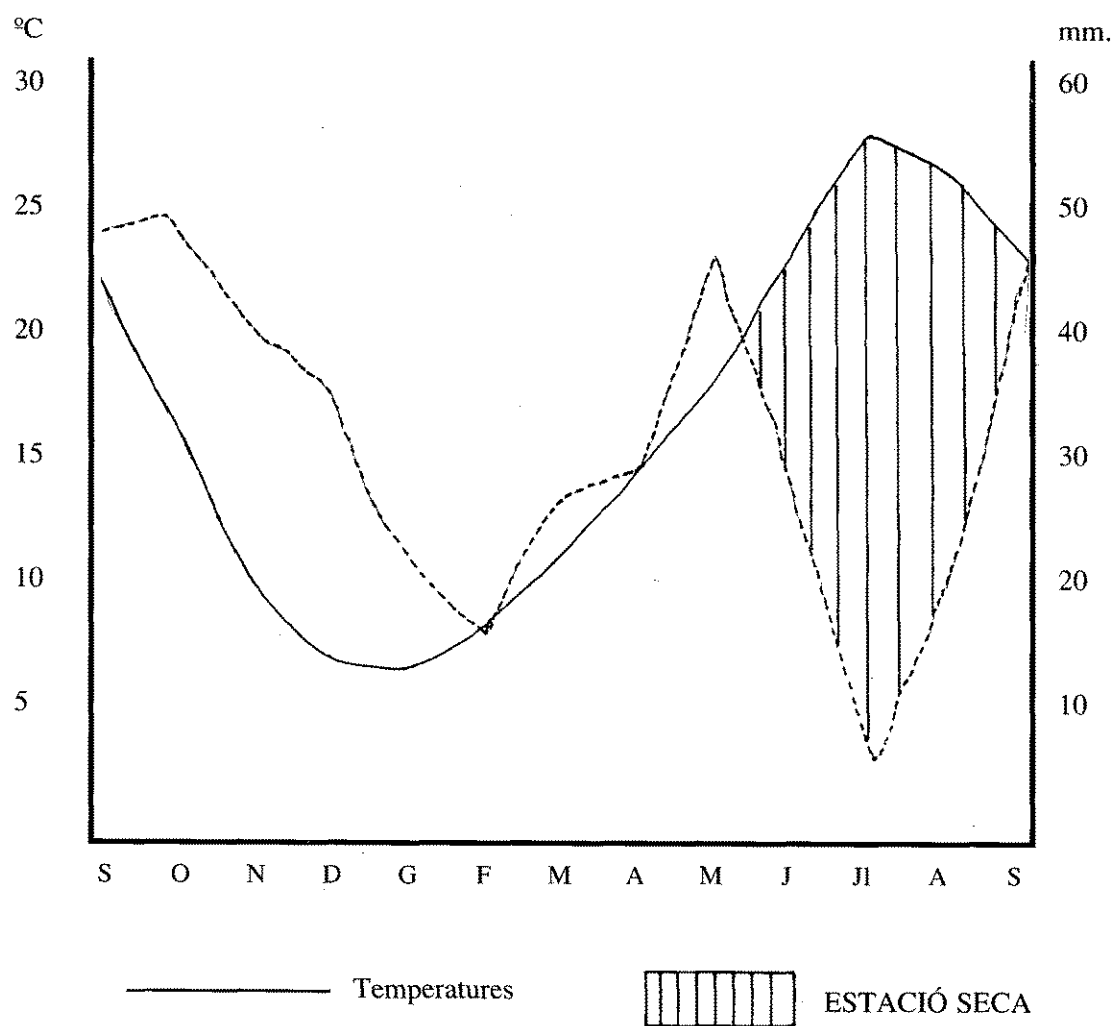

FIGURA 1